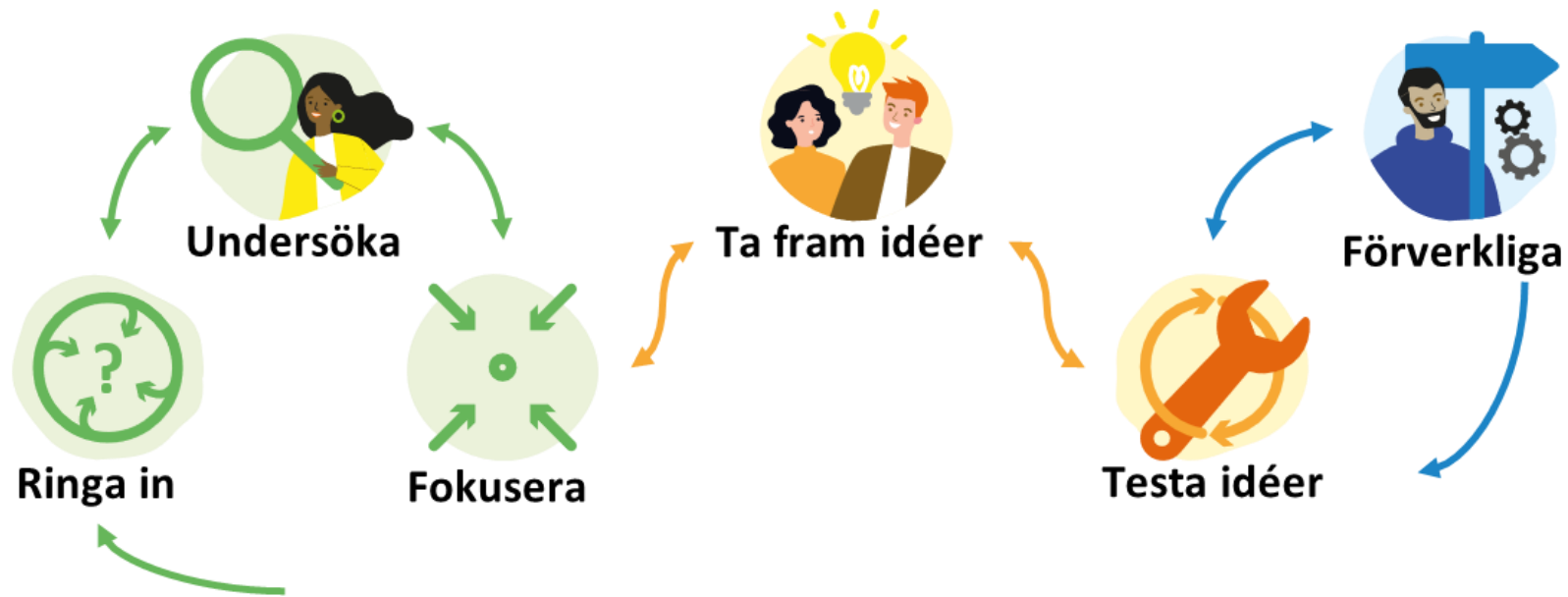

Så möter vi motstånd i förändringsarbete

Tjänstedesign

Anpassa efter målgruppen

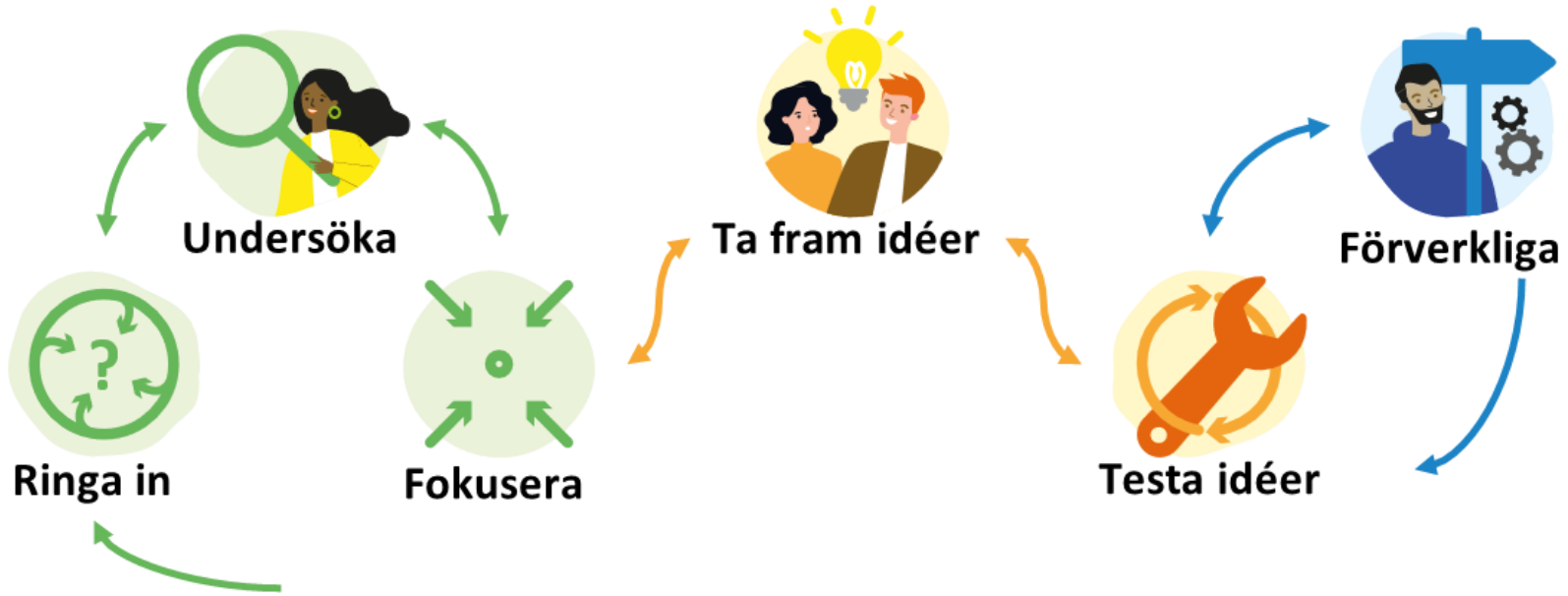
Alla ska med

Segmentera och prioritera

Inte bara demografi

Hinder, drivkrafter och andra djupare insikter

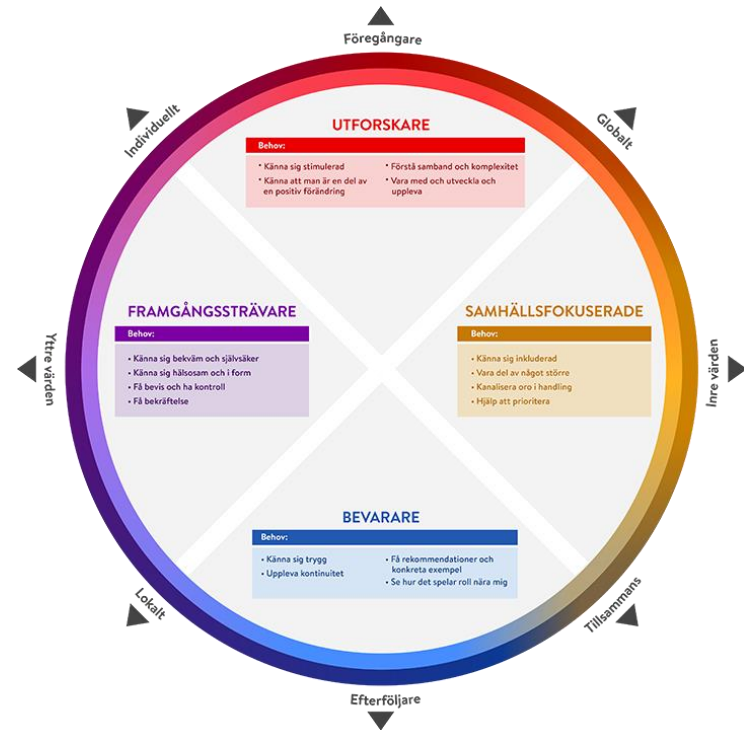

Vilka problem? För vem?

1. Vi kommunicerar nästan bara med dem som är mest mottagliga

Kartläggning av tidigare insatser

Ojämn fördelning

BEVARARE

Olle 64 år Mer engagerad

Olle bor med Britta i ett gammalt skolhus som de har renoverat varsamt med gamla material och metoder. Olle har själv byggt det mesta och Britta har målat alla möbler med linoljefärg.

De har tre vuxna barn och två barnbarn som ofta kommer på besök. De har en stor trädgård och odlar egna grönsaker och potatis. Mat slängs inte, hönsen får de sista resterna.

Hela ladan är full med gamla saker som Olle har sparat. Han sätter en ära i att laga allt som går. Ibland tycker Britta att han går lite för långt. Olle och Britta är engagerade i byalaget och att värda det vackra kulturlandskapet. Det är förfärligt när det öppna landskapet växer igen.

Olle ska snart gå pension. Han ser fram emot att få mer tid att fiska och vistas i naturen. Det finns ingenting som går upp mot stillheten i skogen.

Drivkrafter:

- Att bevara traditioner och lokal kultur
- Prioriterar hem, familj, trädgård och djur
- Tycker om att spara, laga och renovera
- Vill gärna leva nära naturen och ta tillvara det naturen ger

Hinder:

- Svårt att bryta inövade mönster
- Kan vara skeptisk mot nymodigheter
- Svårt att se de globala miljöproblemen
- Tycker att Sverige har kommit långt i miljöfrågor

SAMHÄLLSFOKUSERADE

Maria 42 år Mer engagerad

Maria har två barn och bor i radhus i en mellanstor stad. Hon är engagerad i miljön och framtiden och gör sitt bästa för att göra rätt. Hon älskar att vistas i naturen och är orolig för Östersjöns framtid. Maria tycker att många frågor är svåra att sätta sig in i, ofta känner hon sig uppgiven och maktlös inför alla larm om klimatet.

Maria arbetar som mellanstadie lärare i grannkommunen. Hon tar bussen till jobbet, handlar ekologisk och rättvisemärkt mat och försöker laga mer vegetariskt för djurens skull. Det är inte alltid populärt hemma. På semestern är familjen oftast i stugan på västkusten men i somras flög de till Billund för att gå på Legoland. Maria hade velat åka tåg, men det blev billigare att flyga.

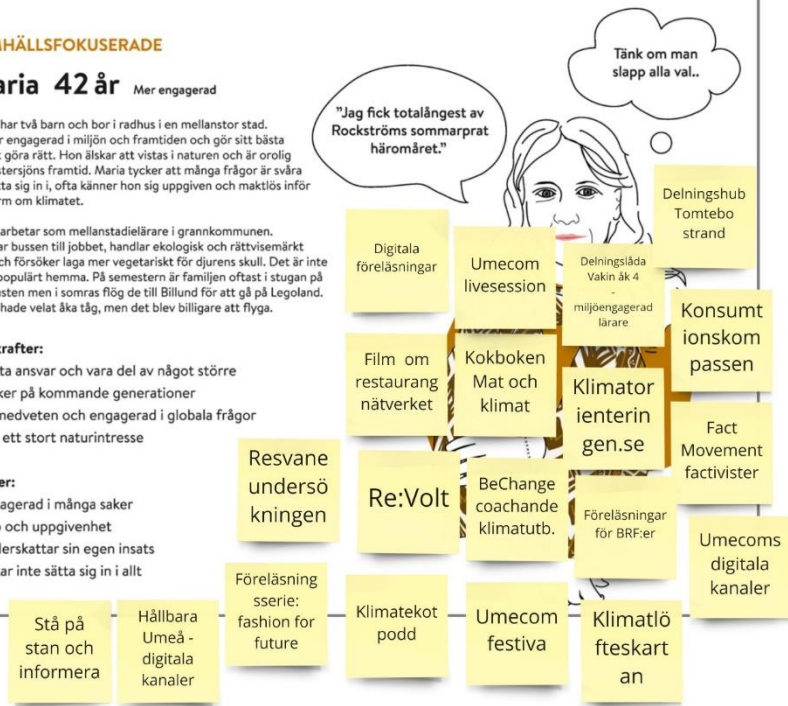
Drivkrafter:

- Vill ta ansvar och vara del av något större
- Tänker på kommande generationer
- Är medveten och engagerad i globala frågor
- Har ett stort naturintresse

Hinder:

- Engagerad i många saker
- Oro och uppgivenhet
- Underskattar sin egen insats
- Orkar inte sätta sig in i allt

Människor vi sällan möter

BEVARARE

Olle 64 år *Mer engagerad*

Olle bor med Britta i ett gammalt skolhus som de har renoverat varsamt med gamla material och metoder. Olle har själv byggt det mesta och Britta har målat alla möbler med linoleumfärg.

De har tre vuxna barn och två barnbarn som ofta kommer på besök. De har en stor trädgård och odlar egna grönsaker och potatis. Mat slängs inte, hönser får de sista resterna.

Hela ladan är full med gamla saker som Olle har sparat. Han sätter en ära i att laga allt som går. Ibland tycker Britta att han går lite för långt. Olle och Britta är engagerade i byalaget och ett värde för vackra kulturlandskapet. Det är förfärligt när det öppna landskapet växer igen.

Olle ska snart gå pension. Han ser fram emot att få mer tid att fiska och vistas i naturen. Det finns ingenting som går upp mot stillheten i skogen.

Drivkrafter:

- Att bevara traditioner och lokal kultur
- Prioriterar hem, familj, trädgård och djur
- Tycker om att spara, laga och renovera
- Vill gärna leva nära naturen och ta tillvara det naturen ger

Tänk om barnbarn kunde få kunskap om hur man gjorde förr...

"Vi tror på det som är naturligt."

EKR

Energi-
kaféer
med EKR

BEVARARE

Ingmarie 59 år *Mindre engagerad*

Ingmarie bor på landet och jobbar halvtid som revisor och så hjälper hon till i församlingen flera gånger i veckan. Ingmarie är skeptisk till alla miljömärken och hitar på i Stockholm. Hon är uppväxten på bondgård och har sett med egna ögon att ekologisk odling inte fungerar. Vinst byr sig Ingmarie om miljön, men tycker också det finns mycket som är överdrivet i debatten. De stora miljöbovarna är USA och Kina, här hemma har vi kommit långt tänker Ingmarie.

Ingmarie är orolig över utvecklingen, hon har en känsla av ökande osäkerhet i samhället. Hon värmer om bygden och den fina sammanhållningen som finns i grannskapet. Hon köper helst lokalproducerad mat och mjölk från traktens mejeri. Då vet man hur det är tillverkat, det är så mycket fusk med maten nuförtiden.

Drivkrafter:

- Ogillar slöseri
- Vill köpa närproducerat och stödja lokala företag
- Vill undvika kemikalier
- Prioriterar hem och familj

Hinder:

- Ogillar förändring
- Vill kunna leva som man alltid har gjort
- Är skeptisk mot medier och institutioner
- Tycker att miljöproblemen är någon annans ansvar

Tänk att få ha lite guldkant på tillvaron ...

"Jag är skeptisk till alla hysteriska sanningar om miljön. Vi vet att det går i cykler."

Stå på stan
och informera
(Kommer och
tycker till om
annat)

SAMHÄLLSFOKUSERADE

Stefan 55 år *Mindre engagerad*

Stefan är skild och har flyttat till en hyresrätt. Det har tagit tid att få den ombonad, men nu börjar det kännas som hemma och han har fått upp alla skivor och filmer i bokhyllan. Stefan är arbetsledare på sitt jobb, men en stor del av arbetstiden går åt till hans fackliga engagemang. Det är för mycket nedskärningar i skolan och sjukvården tycker Stefan. Vanligt folk har fått det sämre.

Han äter mest matlådor nu för tiden för att spara pengar, men köttet ska vara svenskt. Ekologisk mat är bara för de rika, det är ju nästan dubbelt så dyrt, tycker han. Stefan har nyligen träffat en tjej när han var på veteranbilsträff i Västerås. De har bokat en resa tillsammans till Mallorca i höst.

Drivkrafter:

- Ser solidaritet och rättvisa som viktigt
- Vill ta ansvar och vara del av något större
- Vill känna sig inkluderad
- Vill spara pengar

Hinder:

- Ser andra frågor som viktigare
- Fokuserar på orättvisor, risk för bitterhet
- Tycker att det är dyrt att vara hållbar
- Ogillar krångel

Tänk att få göra en roadtrip genom USA ...

"Det är lättare att engagera sig fackligt än att köpa fairtrade."

EKR

Café station-
föreläsningar

Resa
hållbar på
Västerlätt

2. Vi kommunicerar med en
version av oss själva

SAMHÄLLSFOKUSERADE

Maria 42 år Mer engagerad

Maria har två barn och bor i radhus i en mellanstor stad. Hon är engagerad i miljön och framtiden och gör sitt bästa för att göra rätt. Hon älskar att vistas i naturen och är orolig för Östersjöns framtid. Maria tycker att många frågor är svåra att sätta sig in i, ofta känner hon sig uppgiven och maktlös inför alla larm om klimatet.

Maria arbetar som mellanstadielärare i grannkommunen. Hon tar bussen till jobbet, handlar ekologisk och rättvisemärkt mat och försöker laga mer vegetariskt för djurens skull. Det är inte alltid populärt hemma. På semestern är familjen oftast i stugan på västkusten men i somras flög de till Billund för att gå på Legoland. Maria hade velat åka tåg, men det blev billigare att flyga.

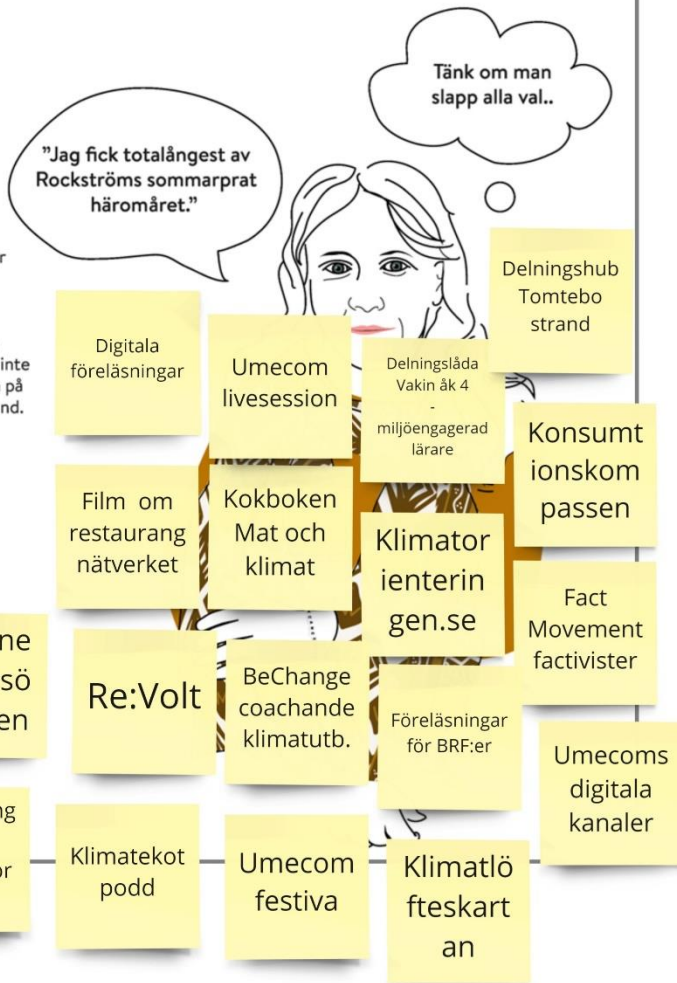
Drivkrafter:

- Vill ta ansvar och vara del av något större
- Tänker på kommande generationer
- Är medveten och engagerad i globala frågor
- Har ett stort naturintresse

Hinder:

- Engagerad i många saker
- Oro och uppgivenhet
- Underskattar sin egen insats
- Orkar inte sätta sig in i allt

3. Från budskap till samtal

Jag gör så gott jag kan

Alla har ett ansvar att göra något åt klimatet och miljön, men jag tycker att jag gör tillräckligt. Jag gör så gott jag kan.

"Det är egentligen ingenting som hindrar mig att leva bättre, men jag tror jag lever ganska bra ändå"

Usch för slit och släng!

Vi som är gamla är bra på att använda det vi har istället för att byta ut hela tiden. Det är så mycket slit och släng nuförtiden. Jag använder grejer så länge som möjligt och undviker att köpa nytt.

"Yngre slänger och byter ut mer"

Jag måste få göra det

Jag gör rätt mycket bra och anstränger mig, men vissa saker måste jag bara få göra även om jag vet att det inte är bra för klimatet. Det är viktigt för mig!

"Husbilen kan vi inte göra oss av med, det är vår livsstil"

"Sonen bor på Cypern. Jag måste flyga dit ibland."

Från sända budskap till starta samtal

Kommunikatör

Jag vill förändra dig

Du vill att jag ska förändra mig. Usch!

Jag vill att du lyssnar på mitt budskap!

Jag hör att du vill att jag lyssnar

Jag är nyfiken på dina tankar!

Jag berättar gärna!

Och jag är faktiskt lite nyfiken på dina tankar!

Målgrupp

4. Lära av misstag – och framgångar

Tjänstedesigna i vardagen

Tid att reflektera

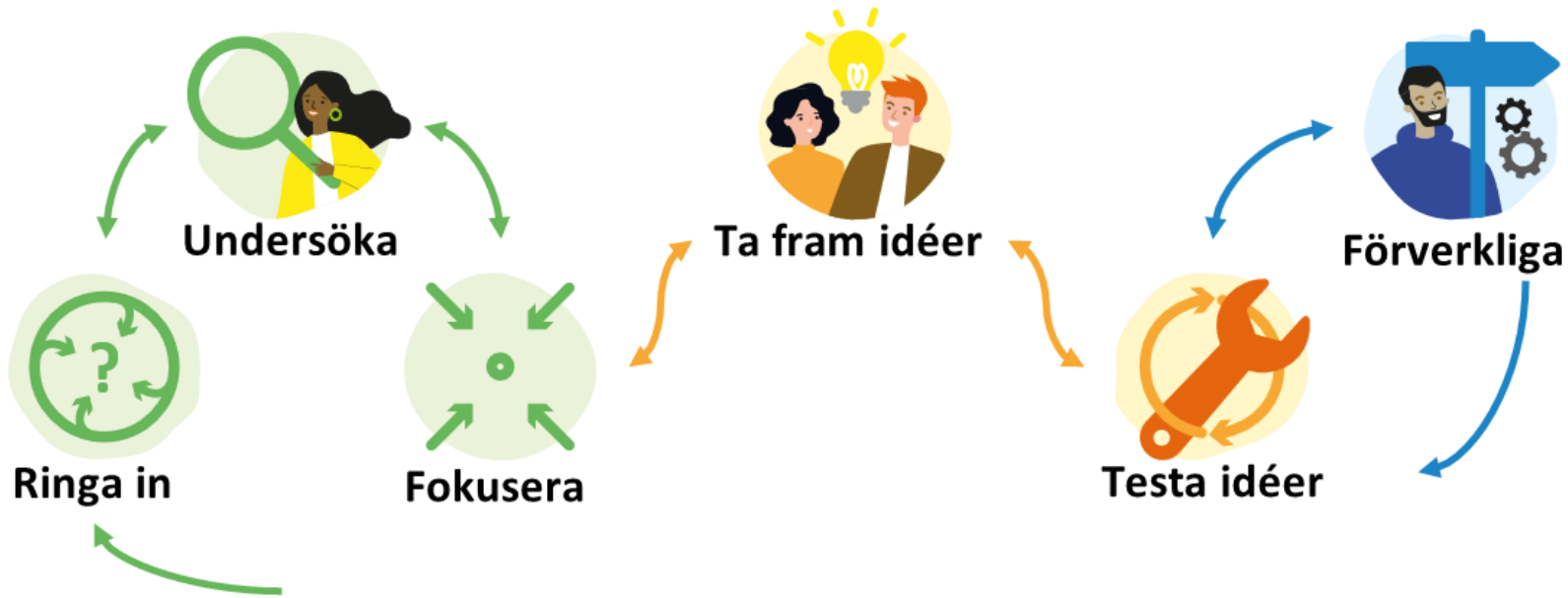
Forum att dela erfarenheter

Felrädsla

- Våga göra sådant som kan gå snett
- Våga dela lärdomarna av det som gick snett

Att framkalla och förändra ordningen

(Eva Amundsdotter)

”Jämställdhet är en revolution, det är inte ett för starkt ord. Innebörden är ett annat samhälle än vårt, inte lite förändringar här och där – utan ett annat samhälle. Det är naturligtvis oroande för många, revolution är alltid oroande. Man vet vad man har, men inte vad man får. Men om man tänker sig in i visionen, så är det en oerhörd lockelse i det”

Jämställdhetsombudsman

Claes Borgström

2003

Privilegier, makt och motstånd

Motstånd är en förutsägbar reaktion i försvarande av institutionaliserat privilegium

- Makt och motstånd inlindade i varandra
- Makt är relationellt
- Elastiskt – inte statiskt; ibland motstånd ibland medvind
- Vi har makt och vi utövar den, vi utsätts för andras maktutövning

Exempel på olika typer av motstånd – erfarenheter från jämställdhetsarbete

Härskarteknik

Osynliggörande

Förlöjligande

Undanhållande av information

Dubbel bestraffning

Påförande av skuld och skam

Motstrategi

Ta plats

Ifrågasätt

Kräv korten på bordet

Bryt mönstret

Intellektualisera

Bekräftarteknik

Synliggörande

Respektera

Informera och inkludera

Dubbel belöning

Bekräfta dig och andra
Rimliga normer och bra
konfliktlösning

”Det är klart att det är viktigt men vår stora utmaning är...”

Vi är inne i en stor omorganisering men kanske nästa år?

Det är klart att vi kan jobba med det här men det spelar ju ingen roll om inte förskola/skola/fritid/planering gör nåt.

Det är en ledningsfråga

”Det hade varit bra med nåt lite mer konkret”

Jag har en stark fru, vi delar lika på allt arbete

Men det här har vi väl ändå kommit förbi?

Ni är bara kvinnor som jobbar med det här, det är väl inte särskilt jämställt?

Jag tror inte att dagens ungdomar tänker sådär, det är annorlunda nu

Varför fokuserar ni bara på kvinnor och män? Det finns väl andra perspektiv som också är viktiga?

”Det var inte så mycket nytt – jag känner att vi kan och gör det här redan”

”Det var intressant men inte direkt det vi efterfrågade”

Funktionell ovilja – exempel från Försvarsmakten

En organisatorisk oförmåga att anpassa sig till de normativa krav som ställs på organisationen.

Organisatoriska prioriteringar, kultur, normer, strukturer som hindrar arbete

Motståndet mot jämställdhet i organisationen grundar sig i 14 föreställningar om dels hur en militär bör vara, dels den militära organisationens roll.

Hindren för jämställdhet bör inte enbart ses som motstånd utan också som en återkommande process som hämmar implementeringen av normativa frågor.

Den militära professionen vilar på ett våldsmonopol och insatser för jämställdhet kan funktionellt tolkas som ett sätt att undergräva dess stridsförmåga.

Gender (in)equality within the Swedish Armed Forces - Resistance and Functional Disinclination Frida Linehagen (avhandling 2023, Lunds universitet)

Vad händer när vi inte möter på motstånd?

När det går ”bra”?

1. Har du medvind? Bra, spring! Tider med större motstånd kommer

Eller..

2. För att utmana normen måste vi framkalla den, hitta smärtpunkterna, utmana, låta motståndet visa vägen.

Tips?

- *Ha (till en viss gräns) förståelse för att förändring är svårt och jobbigt – vi har svårt för osäkerhet och att vara obekväma*
- *Lär dig identifiera härskartekniker. Ta hjälp.*
- *Hitta allierade – arbetskamrater eller i andra nätverk*
- *Ställ krav på dina sammanhang om du tror att det kan bli motstånd (hur ser rummet ut, vilka är där, hur sitter dom osv.)*
- *Analysera och reflektera!*
- *Visst motstånd går att prata om, annat är mer svårfångat - prata om det!*
- *Finns en gräns – **du behöver inte tåla vad som helst***
- Vilket motstånd/svårigheter/utmaningar kan vi möta i arbetet?
 - Hur överkommer vi det?

Blod ● svett ● tårar

Jämställdhetsarbete precis som klimatarbete handlar om en omfördelning av resurser, makt och prioriteringar. En normförskjutning – saker som anses viktiga ska omskapas och ska därmed omskapa våra organisationer. Självklart möter det på motstånd om det görs på rätt sätt.

Ständig förhandling: skapa utrymme, locka och pocka, hota och skäll. Bygga upp, byta strategier mitt i processen, följsamhet och uppmärksamhet. Förstå att ni arbetar med makt och motstånd, det är en del av ert arbete och ni måste förhålla er till det varje dag. **Hitta utrymmet där förändring kan ske – låt motståndet visa vägen**